

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárat-tól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos postit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitlár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Korteszfogások.

Arad, július 10.

(K) Akár választunk, akár nem választunk: annyi bizonyos, hogy az ellenzék már nemcsak korteskedik, hanem leleményes korteszfogások kitalálásában is gyakorolja magát. Szerke az országban üti a vasat, amint csak lehet; végig a sajtójában pedig készíti a talajt a kerületekben való működéséhez.

A kormány számtalanszor nyilatkozott szándékai telől. Szilágy-Somlyótól kezdve, egész a hivatalos és felhivatalozó közlönyök legutolsó számjáig bőségesen és érthetően meg volt mondva, hogy a kormány mit akar, s a törvényhozás hátralevő idejét mire és miként akarja felhasználni. Ha ki akarta, megtudhatta, hogy a kormánynak nincs szándékában a törvényhozás idő előtt való feloszlata, ki akarja huzni vele az egész időt. Igaz, hozzátette, ha csak valami rendkívüli non putarem közbe nem jő. De hát ezt a klauzulát minden körütekintő ember oda teszi minden tervéhez és ígérétehez: így lesz, úgy lesz, ha az isten éltet, vagy ha egészségem, vagy jó termésem lesz, vagy nyerek a börzén stb. mert hát hiába, mindnyájan gyarló és véges emberek vagyunk, még a bársony székben is, s ott az ellenzék: a legnagyobb non putarem.

Hogy az ellenzék az ily ígéletben nem nyugszik meg, ezen nem csodálkozunk. Mestérségehez tartozik, hogy a kormánynak ne higgyen. De hogy ennek szándékában is kételkedjek; hogy ráfogja, hogy az országot bizonytalanságban tartja, s

ezzel mintegy fölhiv mindenkit a korteskedésre, a közvélemény fölabajgatására, s a nemzeti ünnep hangulatának idő előtt való megrontására: ez annyira hasonlít a farkas és a bárány meséjéhez, akár a fél szalmaszál a másik feléhez.

Az ellenzék egész életében egyebet se tesz, mint korteskedik. A parlamentben, ahol komoly törvényhozási munka előtt áll; az országban, ahol épen most az ünnepek alatt hazafias kötelességek várnak reá: mindig és mindenütt csak a saját érdekeit hajhászsa, amiket korteskedéssel vél legjobban kielégíthetni. Ha még aztán ezt úgy teheti, hogy a kormány ügyét rontsa vele, annál pompásabb dolog reá nézve.

Mit csinál most? Megkezdí a választási hadjáratot, elfogja a vidék népét a sürgős mezei munkától, s a nemzeti ünnep központjának látogatásától, de másfelől érzi, hogy ez eljárásának odiuma van. Fogja tehát magát s rá akarja kenni ezt az odiumot a kormánynak. Gondolja magában, hogy ez ügyes korteszfogással nem is két, hanem három czélt ér el: megkezdí a korteskedést, ráfogván a kormánynak, hogy ősszel a törvényhozást feloszlata; megrontja a nemzeti ünnepet, a melynek magasztossága ugyis a kormány javára számít s közvetlenül is rontja a kormány hitelét, úgy tüntetvén fel, mintha ravasz fondorlattal váratlan meglepetést készítne elő az idő előtt való feloszlata titkolásával s a választások váratlan elrendelésével.

A számítás nem a legutolsó (láttunk mi már az ellenzékétől ennél rosszabbat is:) úgy spekulálni a saját érdekei körül,

hogy a játék másnak a bőrre menjen. Csakhogy az a baj itt is megvan, hogy sokszor ép azon a furfangon lehet legkönnyebben átlátni, amelyet elő-készítők a legkörmönfontabbnak tartanak. Itt is az történt. Pár sornyi hivatalos czáfolat elég volt arra, hogy az ellenzék ravasz számítással egymásba illesztett csapdáját leszerelje, s a másnak készített törbe maga essék bele. Tájékozást kértek a kormánytól ez állítólagos bizonytalan helyzettel szemben? Nos, hát megfótak a mit kértek: az országgyűlés ősszel nem azért ül össze, hogy a feloszlata Királyi leiratot meghallgassa, hanem azért, hogy a hátralevő munkát befejezze. Erre megest azt fogják mondani, hogy ez nem őszinte beszéd, hanem taktika. De, ha nem hisznek a kormánynak, miért ostromolják kérdéseikkel? Ha pedig kérdésekre méltatják, akkor erkölcsi kötelességük is hitelt adni a válasznak annyival is inkább, mert br. Bánffy Dezsőre mindent mondhatnak, csak azt nem, hogy szavával játszik. A mely utat mindjárt kezdetben Sz.-Somlyón megvilágított a nemzet előtt, azt szigorú következetességgel követte is, s ha valahol vargabetűt csinált, annak csak az ellenzék az oka. Csak ez lehet az oka annak is, ha a törvényhozás együtt tartására vonatkozó ígéletét nem tarthatná meg.

A helyzet ilyenén balsikerű kiaknázásán kívül, a nemsokára megújuló kiegyezési társagyalások is bő anyagot nyújtanak az ellenzék nyári agitációihoz. Csakhogy ezek fölhasználásában sem sokkal szerencsésebbek. Egyszer azt állítják, hogy a kormány már az ősszel körösz-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Nyaréji álom.

Írta: Klopfer Károly Ede.

(4) Fordította: Urezius Darinka.

Midőn egy napon Valeska észrevette, hogy az öreg Buchmeser őt s fiát haragos fejosóvalással szemlélte, el kellett ismernie, hogy az öreg jogosan haragudhatik; az ifjunak hanyagsága a gazdaságban komolyan számba volt veendő! Feladatának tartotta Janit övéi iránt való kötelességére figyelmeztetni. Megkérdezte, hogy szokott napi foglalkozását minnek hanyagolja el annyira, hisz sokkal jobb munkával szórakozni mint öreg atyját ellenük haragítani.

S Jani szó nélkül engedelmeskedett mint mindig.

Valeska magára maradt s helyzetét bizony különösnek találta. S mikor az eső idő otthon tartotta, ládája fenekéről előszedett néhány könyvet. Nemsokára azonban az olvasás is untatta s boldog volt, midőn az első derült napon a házat s az udvart elhagyhatta.

Eszébe jutott, hogy meg kellene a derék tanítót ismét látogatni. De nini! az öreg Hübler egészen megváltozott. Majdnem udvariatlanul fogadta s mikor leánya Lóni után kérdezősködött, nagyon nyersen azt válaszolta,

hogy gyermekének a konyhában sürgős dolga van.

Valeska kellemetlen érzéssel hagyta el az iskolát, nem értette, miért haragszanak reá. Ezután azt is észrevette, hogy a falu többi lakosa is éppen nem olyan barátságos iránta mint eleinte. Mit tett ő e népnek, hogy ez ugyszólván kerüli? . . .

Néhány nap mulva már korán reggel elkészült, hogy szórakozású gyalogsáttátevgen. Más tájékat akart látni, aztán meg jól kifáradni. Egy utra tért, melyről tudta, hogy egy meszebb fekvő vasutvonalhoz vezet. Dél felé táradtan s éhesen érkezett egy vasuti állomáshoz, s rég óta először ált le vigan a falu régi korcsmájában. Mikor jóllakott, kérdezősködött a falu s állomás felől. Ekkor tudta meg, hogy Blumauban egy kicsiny fürdőben van, melyet sok világ fürdő vendége utókura végeft meglátogatni szokott.

Ez tetszett neki, mert legalább ismét másforma embereket látott. S mindjárt felkészült hogy a kies vidékű helyéget bejárja. A hires társaságból ugy szólván semmit sem látott, csak néhány közvényes polgárt s egy öreges nevelőnt, ki e pusztá fészekben talán szerelmes szívét akarja gyógyítani. Valeska már-már itt is halálosan unatkozni kezdett, mikor azt hallotta, hogy nevénel szólítják. Csodálkozva fordult a kert sővénye felé, melyen éppen utat tört magának. Ekkor egy sugár férfi vetette magát a kerítésen kereszt-

tül s elébe állt, mintha az égből pottyant volna ide.

„Valter testvér — kiáltott fel hangosan — de hogyan jön maga ide?” Tág szemekkel nézett a fiatal emberre, de oly tekintettel, mely elérulta őszinte örömet e nem várt találkozás felett. Csakugyan unoka fivére De Gussow Valter volt, kit két hónap előtt bucsuzás nélkül a faképnél hagyott. Polgáriasan volt öltözve s balkarját felkötve viselte. Szép arca érdekes halványosságával s némi komoly tartozkodással még megnyerőbb volt, mit Valeskának mindjárt be kellett ismernie. „Nem éppen szabadon választott szabadságon vagyok, mondá az ifju szomorú mosollyal. De ez most tartós lesz. Tishti ruhámat levetvén a katonaságból való elbocsátásomért folyamodtam.”

— Mit mond! kiáltá Valeska csodálkozva. Igen de miért? Es ez itt . . . tán megsebesült?”

Visszautasító mozdulatot tett s ép karját nyújtá, hogy sétájának folytatására szólítja. „Azt majd később magyarázom meg, ha kívánja, — de jobb lesz nem kívánnia; őnt az nem érdekelné. De szabad-e kérdeznem, mi hozta őnt ide e vidékre Valeska, ah! bocsánat nagyságos asszonyom!”

— Szólitsan csak nevémen, mint rokonok közt szokás, mondá Valeska halkán, kissé elfogultan, mert az ifju hangjából kiérezhető keserűség zavarba ejtö.

túl akarja hajszolni a kiegyezést, máskor azt híresztelik, hogy amint szeptemberben összegyűlnek, azonnal haza is küldetnek. Azt hiszik, hogy ha ők nem tudják ma, hogy mit beszéltek tegnap, hát a közönség se tartja számon? Nincs miért czáfolatokon törnünk magunkat: elég, ha a különböző ellenzéki állításokat egymás mellé állítjuk: egyik leüti a másikat.

Az sem utolsó, amit a vámszerződés fölmondása körül elkövetnek. Ma azt hajtják, hogy a kormány megelőzi a szerződés fölmondását, nehogy az ellenágitációt még jobban fölbátorítsa; holnap már az járja, hogy a fölmondás megtörténik, nehogy a kormányt itthon gyöngeséggel vádolják. Ez egymásnak ellentmondó állítások, vádak, híresztelések mind csak azt bizonyítják, hogy az ellenzéken a kortesfogások megválogatásában is csak úgy hiányzik a tervszerűség és egyetértés, mint egyéb dolgaikban.

Hogy csak még egy utolsó szembezőkő példát idézzünk, itt van a vámszerződés fölmondása körül követendő eljárás kérdése. Erre nézve az 1867. XVI. tczik 22. §-a így szól:

„E vám- és kereskedelmi szövetség a kihirdetés napján, s így tíz évről tíz évre folyton fennállónak ismertetik el. E fölmondás mindenkor csak a kienczedik év végén történik meg s ez esetben a szerződés megújítása iránti egyezkedés hasonló uton haladék nélkül megkezdendő.»

Mit magyaráz ki ebből az ellenzék? Azt, hogy a kormány törvénysértést követett el, mikor a tárgyalásokat megkezdte, *mielőtt* a fölmondással élt volna. De hát hol van megírva, hogy a fölmondás *előtt* nem lehet tárgyalni és egyezkedni? Az idézett törvény csak azt rendel, hogy a fölmondás után azonnal megkezdendők a tárgyalások. Ez pedig nem mellettük, hanem mellettünk bizonyít. Mert arra az intentióra vall, hogy lehetőségig még a végső esetben, t. i. a fölmondás esetében is mindent el köll követni a szerződéses állapot biztosítására.

Lám, mily könnyen ki lehet facsarni minden ellenünk irányzott fegyvert az ellenzék kezéből. S valóban, ha a kortesfogásokban nem tudnak tovább menni, a komoly pillanatok beálltával nagyon könnyű lesz velük elbánni.

A szerb sertészár feloldása. Szimics bécsi szerb követ és Davicsó a szerb kereskedelmi minisztérium osztályfőnöke tegnap Budapestre érkeztek, hogy a magyar kormányval a szerb sertészár feloldása dolgában tanácskozzanak. A szerb kormány kiküldöttéit, báró Bánffy Dezső miniszterelnök fogadta. A két óráig tartott tanácskozás, amelybe a távirókongresszus alkalmából Budapesten időző volt szerb kereskedelmi minisztert, valamint a szabadságon levő budapesti szerb konzul helyettesét is belevonták Pesti naplónak kitűnő helyről származó információja szerint pozitív eredményre vezetett, amennyiben kölcsönös előzékenységgel oly megállapodás történt, hogy a szerb sertészár feloldása most márcsak napok kérdése. A szerb delegáltak megegyezésként érkeznek a miniszterelnökkel és a Darányi földmívelési miniszter részvételével tartandó tanácskozáson a határozat feloldásának részletein kívül megállapítják az állategészségügy érdekében szükségessé vált különböző intézkedéseket. Ugyanakkor — és erre nézve is mutatkozott már hajlandóság enyhíteni fognak az utlevélrendszer mostanában tapasztalható szigorúságán, amennyiben az utlevél megkövetelését csak bizonyos esetekre fogják szorítani.

A kongrua. A magyar főpapság körében beszélnek, hogy a kormány el van határozva, hogy őszkor a kongrua ügyének rendezését erélyesen megkezdí. E körök azt állítják, hogy Wlassics elhatározta, hogy ezt az igen fontos és komplikált kérdést megragadja és annak megoldására a képviselőházban tartott beszéde értelmében törvényjavaslatot készített, a melyet őszkor fog a Házban benyújtani. A modern egyházpolitikai törvényhozás szellemének értelmében e törvény nem csak a katolikus papság kongruáját fogja rendezni, de az összes bevett vallásfelekezetei lelkészeinek segítségi ügyét is fel fogja karolni, tehát a görög-keleti ortodoxok és a két protestáns unitárius és a zsidó papokét is. A teljes egyenlőség elvének megfelelően az állam a katolikus lelkészek kongruájához is hozzá fog járulni, eltekintve a püspökök által nyújtandó segítségtől. Az ügy már annyira előrehaladt, hogy a fedezet tekintetében Wlassics miniszter már a pénzügyminiszterrel is tárgyal, sőt már be is fejezte a tárgyalásokat.

Megyei és városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Aradvármegye törvényhatósági bizottsága által Aradon 1896. évi július hó 14-iki közgyűlésén tárgyalandó ügydaraboknak.

61. Megyes-Egyház köz. képv. test. határozata Dr. Roth Sándor gyakorló orvos ré-

szére 200 frt tisztelet-díj megszavazása tárgyában.

62. Almás-Kamarás köz. képv. test. határ. egy végrehajtói állás szervezése tárgyában.

63. Szapáry-Liget köz. képv. test. határoz. a jegyzői és községház felépítése tárgyában.

64. Simonyi falva közs. képv. test. határoz. a közlegelőn lévő kut helyreállítása tárgyában.

65. Miske község. képv. test. határ. tenyészbika vétel tárgyában.

66. Csintye község képv. test. hat. egy tenyészmen s tenyészbika és tenyész kan beszerzése tárgyában.

67. Agya község képv. test. hat. az ezredéves ünnepély költségeinek fedezése tárgyában.

68. Otlaka község kép. test. hat. két ménló eladása tárgyában.

69. A vármegye főispánjának átirata a nemzet ezredéves ünnepélye alkalmából a vármegye által megfestett O Felsége arcképének átvétele tárgyában.

70. A pleskuozai körjegyzői szövetkezet-hez tartozó községek képv. test. hat. az irnoki fizetés felemelése tárgyában.

Kiadta:

DÁLNOKI NAGY LAJOS,
főjegyző.

Allspáni jelentés.

— A július 14. közgyűlésre. —

Tek. Törvényhatósági Közgyűlés!

A törvényhatóság állapotával, valamint a folyó év II. negyedében tett általános közigazgatási intézkedések és ezek eredményéről a következőkben van szerencsém előterjeszteni évnegyedes jelentésemet.

I. A törvényhatóság közbiztonsági állapota általában kielégítő s a személyes és vagyonbiztonság ugyan az elmúlt évnegyed folyamán is több esetben megtámadva volt, ezek azonban általában nem oly jellegűek, hogy már miattuk a közbiztonság megingottának volna mondható.

Igy előfordult: a) A személybiztonság ellen R.-Világos, Új-Szt.-Anna, Pankota, Draucz, Acsucza és Otlaka községekben egy-egy szándékos emberölési eset, továbbá Borosbessen, Mikalaka, Kurtics, R.-Világos, Tótverad, Milova, Buttyin, Erdőhegy és Simánd községekben egy-egy súlyos testisértési eset, végre Mikalakan és Apatiban 2—2, Kurtics, Új-Szt.-Anna, Berzova, Kladova, Józshely, Magulicza, Buttyin, Govodia, Somoskesz és Erdőhegy községekben egy-egy könnyű testisértési eset.

A személybiztonság elleni támadások ezen tettesei valamennyi esetben kézrekerítve feljelentve s illetőleg a büntető bíróságnak átadva lettek.

b) A vagyonbiztonság ellen intézve előfordult Glogovác, Csuc, Józshely, S.-Bucáva, Laáz, Gurahoncz és Otlaka községekben egy-egy betöréses lopási eset, továbbá

Megbánta hogy akkor oly rutul bánt vele, s hogy megmutassa, mennyire nem haragszik már az ifjura, röön teljesíté kérését s elmondta mi i litotta arra, hogy a természet ölen magányosan töltösi el egy kis időt s hogy éppen ma először tett hosszabb kirándulást. De elhallgatta az őt közelebről érdeklőket s az okot, mi itt tartá, s midőn az ifju kérdezősködött, mik a tervei a legközelebbi jövőre, elpirulva habozott s zavarát kicsapongó jókedv mögé rejté.

— No de most már önnek is mindent el kell mondania kedves Valter! Én mindent tudni akarok! Miért vetette le a tiszt ruhát?

— Hát kurtán szólva párbajom volt a századosommal. — Valeska hirtelen kikapta karját az ifjuéból s halványan nézett reá. Mint villám, ugy cikázott át egyén az igazi ok.

— Hogyan? Századosával?! Oh az az unalmas báró, ki tulajdonképen oka volt távozásomnak ostoba tréfája miatt, melylyel ketőnköt oly kegyetlen zavarba hozott. S én őnt gyanusítottam, azt híven, hogy megjegyzéseivel ön adott rá alkalmat! Bocsnat Valter, ön érttem meg verekedett vele? Érettem, miattam szenvedte e sebesülést?

Gussow ajkaiiba harapott s a földre szegzé tekintetét. — Ah ez a karozolás nagyon jelentéktelen — mondá aztán.

— De az ön pályája, melyen testestől lelkestől csüggött?

Valter vállat vont s ujra karját nyujtá,

hogy az elhagyott osalton, hová sétájuk közben jutottak átvezesse. Valeszka elfogadta kíséretét s szóltalanul haladt mellette különös izgalomban, összeszorított ajkakkal. Most már bánta, hogy unokafivérével találkozott s kérdezősködöt.

— Valeska, — mondá Valter kis szünet után, halkán s nagyon komolyan, — észrevettem, hogy ön már sejtí, hogy nem éppen a pályámtól való megválás busit. Valeska kérem, könyörgök mondja meg, hogy a bárónak illetlen megjegyzése csak azért bántotta, mert feltette rólam a gyalázatosságot, hogy barátimnak kegyeivel dicsekedni merészkedtem, vagy talán rettenetes volt önnek a pusztá gondolat is, mely az én ön iránti hajlamaimról.

— Engedje el a választ Gussow ur — mondá Valeska fagyosan s kiszabadítá karját, de a rokon megkapta kezét s szorosán tartotta.

— Mért, mért? Nem beszélhet velem nyiltan? Nem tudja-e, hogy éppen e félelme a nyilt beszédttől ad reményt vigasztalhatatlan helyzetemben! Valeska, minket nem véletlen hozott ide, hanem a sors! Ha ön belátja, hogy igazságtalan volt irányomban, s ha szíve még szabad...

— Hagyjon el — mondá Valeska hevesen s kezét kikapta az övéből. — Én-én nem választhatok s nem is akarok önnek válaszolni!

— Valeszka — kiáltott fel csodálkozva és szemrehányólag az ifju s ijedten hátrált. Valeska az Istenért mit jelenesen e beszéd?

Valeska homlokára tette kezét s körülnézett, mintha nem tudná, merre meneküljön. Gussow nem mert a végtelen izgatott nőtől többet kérdezni.

— Haza kell mennem — mondá ez végre — nem szabad elkésnem, — nekem még nagyon messze kell mennem.

— Nem szabad elkésnem? Valeska nyugtalanul rázta fejét. — De mégsem mehet magában, ha olyan messze van lakása. Tulajdonképpen merre lakik?

— Ah ne gyötörjön örökös kérdéseivel! Hisz mondtam már, nem akarom, hogy magányomban zavarjanak! Magam is hazatalálok. Az ifju kimérten meghajtotta magát. Valeska sajnálta, hogy érthetetlen daczával újra megsértette unokafivérét. Még egyszer feléje fordítá arczát. Hangja lágyabban hangzott, mint akarta.

Igazán osutul viselkedem önnel szemben jól tudom. De kérem, Valter, higgye el, fájdalmat okoz, ha személyesnek látszó énemről, kérdezősködik. Majd egyszer később... de nem, — nem — jobb ha örökre szakítunk, mint tettem más rokonaimmel is. Bocsnason meg, ha teheti! Én-egy szerencsétlen, boldogtalan teremtes vagyok!

S mintha maga akarná meggátolni, hogy még többet mondjon, elment, őt könyörgő kézmozdulattal visszautasítva. — Isten önnel!

(Vége következik.)

R.-Világoson 5, Pankotán Sziatinán 4—4, Galsán, M.-Radnán, Csucson, N.-Halmágyon es Borosjenőn 3—3, M.-Pécska, K.-Pereg, Mikalaka, Új-Szt.-Anna, Méné, Tótvarád, Aczusa községekben 2—2, végre Szemlak, O.-Pécska, Kuvin, Kurtics, O.-Szt.-Anna, Magyarád, Soborsin, Gvoss, Baja, O.-Paulis, Petris, Berzova, Lungosova, S.-Buczáva, Jósás-hely, Berindia, Szöllős, Csermő, Sikula, Apateleki és G.-Varsánd községekben 1—1 kisebb lopási eset.

A vagyonbiztonság elleni támadások ezen eseteiben, mind a tettes, mind a kár 44 esetben, 4 esetben csak a tettes, míg a többi esetekben a tettesek és eltulajdonított tárgyak iránti nyomozatok eddigelő eredményre nem vezettek.

II. Tüzeset az elmúlt évnegyed folyamán 43 esetben fordult elő, melyek közül 3 a pécskai, 5 az aradi, 10 a világosi, 2 a ternovai, 3 a radnai, 2 a borossebesi, 6 a borosjenői, 9 a kisjenői és három az eleki járásokra esik.

A tűz támadásának oka 24 esetben gondatlanság, vagy véletlen szerencsétlenség, 2 esetben gyújtóanyag gyújtás volt, 17 esetben pedig kipuhathatatlan maradt. A gyújtási esetek egyikében a tettes kinyomoztatott és a büntető bíróságnak átadatott.

III. A közegészségi viszonyok a szorványosan felmerült fertőző kóroktól eltekintve, általában kielégítőek voltak, így a betegmozgalom az előző negyedévinél jóval kisebb volt és a meghaltak száma 78-al alább szállott.

A hurutos, lobbos, gümőtüdőbajok aránylag gyérültek, ellenben a gyomor és bélbetegségek némileg szaporodtak, lefolyásuk azonban türelhető volt.

A hevenyfertőző kórok közül szorványos jelleggel előfordult a ronsoló toroklob 18 helyen 40 eset közül 18 halállal, továbbá a kanyaró 15 helyen 181 eset közül 21 halállal, a vörheny 9 helyen 36 eset közül 5 halállal, a hőkhurut 10 helyen 74 eset közül 6 halállal, a lázi hagymáz 4 helyen 5 eset közül 1 halállal s végül a hólyagos himlő 2 eset és a himlő 7 esetben halálos kimenetel nélkül.

Orvosrendőrileg megvizsgáltatott 318 egyén és 49 hulla.

Az élelmi szerek, italok, iskolák és közhelyiségek pontosan ellenőriztetvén, rendelkezések nem állottak elő.

A közegészségügyi szolgálat rendes menetű volt.

A vármegyei közkórház betegforgalmi adatai a következők.

Az előző évnegyed végén gyógykezelés alatt maradt 159 beteg. A folyó év II. negyedében felvételtett 633 beteg. Ápolás alatt állott tehát 792 beteg. Ebből 413 beteg javulva távozott 158 beteg gyógyulatlan távozott 11 beteg meghalt 61 beteg.

Ezek szerint az évnegyed ápolás alatt maradt 149 beteg.

Az ápolás alatt volt 792 beteggel szemben tehát — négyet, kik haldokolva szállítottattak a kórházba nem számítva — 57 halálos eset merült fel, a mi 7.23 százaléknak felel meg.

Az ápoltak között volt 305 aradmegyei 291 más törvényhatóságbeli, 29 a monarchia más országából illetőségű és 8 külföldi.

A közkórház pénzforgalmi adatai a következők az előző negyed év végén volt maradvány 6630 frt 98 kr. a II.-ik negyedben befolyt 11342 frt 8 kr. Összesen 11973 frt 79 kr. kiadás az évnegyed alatt 8614 frt 49 kr. maradvány az évnegyed végén 9359 frt 80 kr.

(Folytatása következik.)

Egy havi egészség.

— A városi főorvos jelentése júniusban. —

A hőmérő legmagasb állása $0^{\circ}+31.5$ június hó 20-ikán délután volt legalantabb állása $0^{\circ}-8.0$ június hó 1-sején éjjel jegyzetett.

A légsúlymérő állása 764.8 mm. legmagasabb és 754.8 mm. legalantabb pont között ingadozott.

Az időjárás általában mérsékelt meleg és inkább száraz volt, túlnyomólag csendes széláramlatokkal. Esett 10 nap, csepegés kétszer, égháború támadt négyszer. A csapadék mennyisége 52 mm. — Uralgó szélirány volt vegyesen a nyugati és a keleti egyformán. Szélvihar volt június 5-én.

A közegészségi állapot, az előző havhoz

képest kissé javult. A csecsemők között sürbben jelentkezett béluhurut kivételével, a betegülések általában csökkentek. Az összes halálozás 27 esettel kevesebbedt. A városi halálozások az új szülöttek számát 22 esettel haladta meg.

Túlnyomó számban jelentkeztek a hurutos-lobos gümőkóros betegségek s ezeken kívül a kisdetek közt a hevenybéluhurut mutatkozott leggyakrabban.

A fertőző kórfarmák közül a difteritiez alábbhagyóban volt s 12 esettel szemben 8 új eset jött elő; a Croup egyszer jött elő, mindannyi kedvezőleg végződött.

A vörheny is szünőben volt s 10 új esettel volt bejelentve. — A múlt havi 7 maradványai együtt 17 létszámból 2 halálos kimeneteli volt. — Egyéb fertőző kórfarmák vagy éppen nem, vagy egyes esetekben fordultak csak elő.

Trachoma betegek: maradvány május végén 14, azóta szaporodás 10, apadás 8, kezelés alatt maradt június 30-án 16. — Ezek közül a kórházban van 11, idegen 7.

Elhunyt összesen 101 egyér, ezek közül 58 fi, 43 nőnemű, idegen 12, városi illetőségű 89.

A városi lakosságból elhalt a belvárosban 17, Erzsébetvárosban 34, Sarkadon 9, Újtelepen 4, Gájban 8, Ségában 5, Polturában 1, tanzákon 1, a közkórházban 10 beteg.

Főhalálok: veleszületett gyengeség és alkati hiba 11, rángás 3, tüdővész és aszkór 18, hörgőtüdő mellhártyalob 11, agybaj 12, szivbaj 3, hashártyalob 1, vörheny 2, hagymáz 1, béluhurut 12, veselőh 1, májlob 2, ráksenyv 5, véglgyengülés 7.

Baleset 4, öngyilkosság 2, halva született 4.

Az összes elhaltak közül orvosoltatott 93. A városi halálozás évi aránya e hóban — a polgárság népességéhez képest — 23.7 pro mille.

Korra nézve elhalt a városi lakosságból 1 évig 37, 2—5 évig 13, 6—10 évig 2, 11—20 évig 3, 21—30 évig 5, 31—40 évig 9, 41—50 évig 4, 51—60 évig 5, 61—70 évig 6, 71—80 évig 4, 80 év felett 1.

Elve született az anyakönyvi kivonatok szerint 111, (15-tel kevesebb, mint májusban), ezek közül 57 fi, 54 nőnemű, törvénytelen pedig 10.

A városi újszülöttek évi aránya e hóban — a polgári népességhez képest — 29.5 pro mille.

Házassult 28 pár.

Orvosrendőri hullaszemle tartatott 9 esetben, orvosrendőri boncolás egyszer, törvényszéki boncolás volt háromszor. — Orvosrendőrileg pedig vizsgáltatott 129 letartóztatott egyén.

A dajkált kisdetek létszáma volt június hó végén 178.

Fővárosi szalmaözvegyek.

„Vegyes érzelmek“ töltik be a fővárosi polgárság javarészét az idő szerint, különösen azokról szólva, a kik a szalmaözvegy sajátos állapotának örvidenek, vagy nem örvidenek. Mert az egyik érzelmük vidám: nem kell nekik forrószagot szenvedni és azért szabadon és teljes mértékben élvezhetik a fővárosi élet azon összes kelleméit, a melyek bizony a szalmaözvegyesség nélkül megközelíthetetlenek volna nekik rájuk nézve; a másik érzelmük bizony szomorú, mert lehetetlen, hogy ne sajnálják a feleségüket, a gyermekeiket, hogy ebben a fogvazogató esős időben kell „nyaralni“ valahol a hegyek között vagy falun, a hol minden úgy van berendezve, hogy egész napon át a kertben tanyásnak, csak az időjárás nem alkalmas hozzá esidén. Még vegyesebb teszi az amugy is eléggé vegyes érzelmeket az, hogy mindehhez hozzájárul egy kis káröröm, a mi azonban határozottan föltételez bizonyos anyósi vagy más efféle indígnás officienst.

De a mit az ember nem lát maga előtt folytonosan, azzal nem is foglalkozik állandóan, csak inkább kivételképen. A fővárosi szalmaözvegyek sok ezer főből álló testülete pedig első sorban azt látja hogy megvan legalább egy időre a saját szabadsága és annak a mérsékeltét — nagyszerűen! Nincs is vidámabb város ilyenkor, mint Budapest, a mint hogy nem a szabadság az igazi gyönyör, hanem a kiszabadulás. A ki örökké folytonosan szabad, a ki tehet azt a mit akar, mit ér vele? A ki mehet bárhová is, minek menjen? De a ki keserves nélkülözéseken át jut a

szabadsághoz, a mely madár egyszer hozzájut ahhoz, hogy kimenekül a kalitkájából, annak a boldogságát nem lehet fölmérni, összehasonlítani semmivel. Még az a tudat, hogy ez a szabadság csak ideiglenes, hogy néhány hét múlva véget ér, még az sem csökkenti a gyönyörűséget, ellenkezőleg, még fokozza. Hiszen a házasság rabsága önkényes, helyes, okos, egyedül elkövetkezhetően becsületese sőt szükséges emberi dolog, ámde a szabadság, legalább időnkint olyan édes, hogy ahhoz képest keserűmándula íze van még a csurgatott méznek is. Aztán meg ha tudja az ember, hogy az egész szabadság rövid ideig tart, csak annál jobban kell, hogy kiaknázza az idejét.

A budapesti szalmaözvegy pedig jobban van ellátva e tekintetben, mint akármelyik világvárosé. Mert járhat a fürdőzése után is, ott a Duna! Elmehet a színházakba s azokat hamar otthagyhathatja; és a klubok sincsenek nálunk teljesen elhagyatva soha mint másutt, mert a mi klubmaink nem kizárólag olyan gazdag emberek, a kik kora tavasztól késő őszig künn tanyázhatnak birtokaikon. Nálunk a ki már a nyakkendőviselést kötelezőnek ismeri el, okvetlenül tagja valamely clubnak.

De ez mind semmi.

A szalmaözvegy elsősorban arra törekszik, hogy lehetőleg hamar elrontsa a gyomrát. A jó, egészséges, vápláló de egyszerű és már megszokott házi koszt után vágyik most valami rendkívüli, valami hihetetlenül csudálatos ételnek után. Neki-megy a legelőkelőbb hotelleknek és ott összeeszik csupa olyan ételt, a minek lehetőleg soha uévét nem hallotta, melyeknek sem az anyagáról, sem a készítés módjáról fogalma sincsen. Egyetlen tulajdonságot követel meg tőlük csupán: azt hogy nagyon drágák legyenek. Mert mi jó is lehet azon, a mi olcsó? És kap is a pénzért messé dolgokat: hideg lével megfagyasztott sült csibét a mitől otthon kilelté a hideg, de itt suttogva beszélő csosogva kisszolgáló pinczerek között, nagy pálmafák alatt és esetleg egy kifestett vén idegen hölgy eszomszédságátan: úgy szopogat, mintha valami földöntúli élvezetben részesülne: Avagy a híszai útközetre emlékeztető nevű eledelet hozat és bár úgy sejtí hogy az apróra vágott marhahús, leötve olyan tejfölös és borsos lével, hogy attól máskor a bioska kinyílnék a sebében most elvan tőle ragadtatva és éppen ötszörösét físeti meg annak amit megér.

De ilyeneken csak a naiv, kezdő szalmaözvegy tölthet el sok időt.

„Az igazi, már több nyári „fegyvergyakorlat“ kiállott szalmaözvegy nem az ingyencsésre hanem a falásra adja magát első sorban. Otthon a hűsleges feleség gondosan került minden olyan ételkészítést, a mi az uraknál ártana: most éppen az kell.

— Egy kis jó turós galuskaért meghalok! — mondja az egyik, persze attól szokott otthon gyomorégést kapni.

— Mi sohasem eszünk rákot! — sóhajt a másik s természetesen most vigan ropogtatja a virostojását a melytől pedig napokig szokott beteg lenni.

— Bab kel nekem, sok bab, dísznóhussal a tetején, de usszék rajta a tejföl is! — deklamál a harmadik és ugy eszik, hogy szinte habssal.

Hiszen megbánják ők valamennyien ezt a kirugást a hámból-előbb utóbb. De egyelőre nagyon vigan rugdalóznak. Arra persze nem gondol egyikük sem, csak utólag, hogy most azért bírják el mind ezeket a veszedelmes dolgokat, mert az elmúlt télen a feleségük gondos jószága, a veszedelmes eledelek alapos kerülése állította helyre a gyomrukát úgy hogy egy ideig ellent képesek állani a legerősebb visszaélésnek is, éppen úgy mint tavaly vagy annak-előtte.

Hát még a budai korcsmák! Azok igazi tanyái a derék szalmaözvegyeknek. Ott lehet ropogós libát enni, a melyeknek a pattogós teteje alatt csak úgy duszad a gyomorrontó zairréteg; meg az egyszerű paprikás csirkét amely ugyan eléggé paprikás de csupán azért hogy a vendég köteles és kénytelen legyen rá jó sok bort inni, azonfelül azonban olyan kényyszeredett, — de minek rontsam másnak a gusztusát? Olyan semmi-képen sem lehet, mint a mit otthon megfőznek, ép azért izlik is fölségesen. És nem is az a fő.

Hanem ott járnak-kelnek az asztalok között azok a pisze bár de elég öregeoske virágáros lányok, a kiket meglehet egy kissé sikongattatni; meg a kóbor bűvész, az ő buta tányérforgatásával a miket már igazán csak a tapasztalatlan paraszt ember bámulhat meg: ezek tessik olyan élvezetessé a budai korcsmákat. És ha véletlenül még egy csinos asszony is vetődik a szomszédba,

a ki vagy kétszer véletlenül áttekint a szalmaözvegyre akkor van nagy dévajkodás.

Már megint kezdted, te betyár! — így szóló-gatják egymást, s azt hiszik, hogy ők most valami nagyon „verfluchtter kerl”-ek lesznek.

— No, csak dugd el valahová azt a jegygyűrűt, nehogy meglássák!

S a mikor kótyagós fejjel, nagynehezen hazabandukolnak, komolyan hiszik, hogy végtelenül jó volt a mit ettek, bájos, a mit láttak, élvezetes a mit műveltek: mert mindent megaranyozott megédesített, ragyogóvá tett a szabadság.

Amde van a szalmaözvegyesség mézesheiteinek egy másik irányu mulatozása is: az orfeumok. Ebbe vetik csak magukat hihetetlen mohósággal. És milyen unalom! Milyen kétségbeejtő „szellemi táplálék” az a sok rémséges mulatság testi és lelki kifozamodásával! Ebből még hamarabb kijózanodnak, mint a korcsmázás dözöléséből, de nem tudnak tőle egyhamar megmenekülni. Mert van vagy husz darab és a mint egybe belebődültek, azonnal előáll a másik:

— Oh, az sokkal mulatságosabb!

— Van ott remek mosolygású lány!

Effélékkel biztatják egymást és elrémülve tapasztalják, hogy mindenütt ugyanolyan kifosztott szolgálókat találnak, rettentő étvágygal s hihetetlen mértékével a nem röstelkedésnek.

De a mikor ebben is belátják a hiábavalóságot azt, hogy mindez még mindig nem szolgál elég mulatsággal, akkor kezdik hajszolni azt a mi — példátlan. És itt nem találnak semmiféle kielégítést, pedig a mit a főváros tekintetben nyujt, az igazán a végletek felé jár. Csak hogy az emberek általában nem is sejtik hogy a szalmaözvegyek igénye a nullításokban mekkora. De nem, akkorát már a világ sem nyujthat, — még a félvilág sem — a mekkorát a szalmaözvegyek igénye kíván.

És így lassankint kijózanodnak mindemből. Maradt a rendes „Parthie” és a vágyakodás a régi, jó, nyugalmas, (elykor viharos) családi élet egyszerű örömei után. Egyelőre még nem tartunk ott. Most még tartanak a szalmaözvegyesség mézesheitei, és ha ugy hasznázhatnának az asszonyok Sziaciáról, Franzensbadról, Balatonfüredről és ennan, a hol vannak, megláthatnák, hogy milyen vigan dudá! a portugái s hogy a szabad levegő, legalább egyelőre, milyen nagyon jót tesz a különben lusta természetű férjeknek. Amaz a tapasztalat lehet egy kissé megdöbhentő, de emez mindenesetre szolgálhat némi tanulsággal.

ADORJÁN SÁNDOR.

ARADI KÖZLÖNY.

Itt az új félév. Ezen alkalomból bizalommal kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az „Aradi Közlöny” július-szeptemberi negyedéves, illetve július-decemberi fél-éves folyamára előfizetéseiket meelőbb megújítani kegyeskedjenek, hogy a lap szétküldése fennakadást ne szenvedjen.

Mint eddig tettük, ugy ezután is gondoskodni fogunk arról, hogy olvasóink az eseményekről a leggyorsabban és kimerítően értesüljenek. Különös gondot fordítunk helyi rovatainkra s intézkedtünk, hogy az „Aradi Közlöny” olvasó közönségének az új félévben is minden nap alapos információkból merített, megbízható és terjedelmes távirati tudósításokkal szolgáljunk nagy a fővárosból, — kivált a most oly fontos politikai mozzanatokat illetőleg, — mint a hazából s a nagy világból egyaránt.

Az „Aradi Közlöny”, mint az aradvárosi és aradmegyei szabadelvű párt hivatalos lapja, teljes erejével arra fog törekedni, hogy a párt ügyeit, érdekét tőle kitelhetőleg legjobban szolgálja s a párt igen tisztelt tagjait idején értesítse mindarról, amit a párt érdekében tudniuk kell.

Szóval azon leszünk, hogy tisztelt olvasó közönségünk igényeit minden irányban kielégítsük.

Fürdőre, vagy nyári üdülésre utazó előfizetőinknek az „Aradi Közlöny”-t szives készséggel utánküldjük, azon esetben is, ha tartózkodási helyüket több ízben változtatnák.

Ez esetben kérjük egy levelező lapon a kladóhivatallal tudatni a pontos címet.

AZ „ARADI KÖZLÖNY”

előfizetési ára:

HELYBEN,		VIDÉKEN,	
házhoz hordva:		postán küldve:	
1 évre	12.—	1 évre	14.—
1/2 évre	6.—	1/2 évre	7.—
1/4 évre	3.—	1/4 évre	3.50
1 óra	1.—	1 óra	1.20

Mutatványos számokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal, (Aradi és csanádi egyesült vasutak palotája.)

IDOJARÁS.

Légnymérés: reggel 7 órakor 762.0 milliméter. délután 2 órakor 760.0 milliméter. Hőmérők: reggel 7 órakor C° + 19.0, délután 2 órakor C° + 28.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 3, délután 2 órakor DN. 4. Felhőzet: reggel derült, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDOJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Július 11. —

Száraz. — Meleg. — Hőszűnyedés.

HIREK.

Arad, július 11.

Naplrend:

Július 11. Szombat. Róm. kath. naptár: Pius pápa. — Pro-testáns naptár: Pias pápa. — Izraelita naptár: Ab, Roschodes, Saút, Mattoss. — Görög-keleti naptár (június 29.): Péter és Pál. — A nap két 4 óra 16 perceskor, nyugszik 7 óra 52 perceskor. — A hold két 4 óra 50 perceskor, nyugszik 9 óra 4 perceskor.

Július 12. Az aradi áos-betegsegélyző társulat táncvigalma a Csálában.

Július 13. Katonai felülvizsgálat az aradi megyeházán.

Július 14. Aradmegye nyári évaegyedves közgyűlés a délelőtt 9 órakor.

Július 14. A jegyző-egyesület közgyűlése.

Július 25. „Krisztina-bál” Menyházán. Szabadságharai emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költöny-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.58, gyorsvonat 8.13 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délelben (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, 8.0 borsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáiig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsónapokon.) Temesvárig: Személyvonat: 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnep, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 8.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 3.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 3.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.03 d. e., 6.31 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

— A vármegye 1897-ik évi költségvetése.

Tegnap vette Aradmegye alispánja a belügyminiszter körrendeletét, melyben a megye közönségét az 1897. évre szóló költségvetése összeállítására figyelmezteti. A költségvetés összeállításánál irányadóul tekintendő elvek közül kivált a takarékos ságot hangsúlyozza a miniszter, de legérdekesebb az a kijelentése, hogy fizetése melésekre ne gondoljon egyhamar a megye, mert ezélra sem az állami javadalmaszás növelését, sem pedig újabb vármegyei pótdadónak kivetését megengedni nem fogja. Új állások rendszerezését is csak akkor fogja engedni, ha a vármegye e részben teendő indokolt felterjesztéséből meggyőződik arról, hogy új állásokra a közigazgatás érdekében „multhatatlanul” szükség van.

— A gyalogsági főfelügyelő Temesvárott. Schönfeld báró tábornagy, a gyalogság főfelügyelője, ki a jövő héten Aradra

is eljön szemlentián tegnapelőtt este érkezett Temesvárra. Kisérétében volt Waldstätten János br. tábornagy, hadtestparancsnok, ki Szegedre elébe utazott az előkelő vendégnek. A pályandvaron Catinelli Miksa lovag altábornagy, Schreiber vezérkari ezredes, Hannal és Wagner alezredek, Payer őrnagy, térparancsnok várakoztak rá. Schönfeld báró a „Trónörökös” szállóban szállt meg, hol szűkebb körben vasosorált. Este 9 órakor Schönfeld br., kíséretében a helybeli tábornokokkal és törzstisztekkel, a katonatiszti kaszinó elé ment, hol a 48. gyalogezred zenekara játszott. Tegnap reggel 7 órakor a helyőrség teljes díszben kivonult a kis gyakorlótérre, hol két oszlopsorban állott fel, arozzal a vár felé. A csapatok Catinelli altábornagy vezénylete alatt állottak. Pontban 8 órakor kijött a gyakorlótérre Schönfeld br. tábornagy és átvette Catinelli altábornagy, Hannal és Wagner alezredek jelentéseit, mi közben a katonai zenekar az osztrák néphymnuszt játszotta, ezután Schönfeld báró tábornagy megsemelelte a csapatokat, meglegedését fejezte ki azok tartása felett. Végül a csapatok ellépdeltak a tábornagy előtt és azután bevonultak laktanyáikba. Csapán a tüzérszervezet maradtak künn és d. e. 10 óráig lövés gyakorlatokat mutattak be. Waldstätten János br. tábornagy, hadtestparancsnok díszében adott az előkelő vendég tiszteletére. Schönfeld br. még a csapatok harcászati kiképzését vizsgálván meg, elutazott Fehértomplomra.

— Eljegyzés József főherceg családjában. A „Budapesti Tudósító” föl van hatalmazva annak kijelentésére, hogy a József főherceg családjában legközelebb várható eljegyzésről szóló napihirek nagyon is koraiak.

— Hivatalvizsgálat a megyén. Aradvármegye számonkérő széke ma d. e. 9 órakor Fábian László főispán elnöklete alatt tartja a közgyűlés előtt szokásos ülését, melynek befejeztével a központi hivatalok ügymenetét fogja a főispán megvizsgálni.

— Fegyvergyakorlatra. Meleg hónapok ezek a mostaniak, hát még azoknak, a kiket a hadkiegészítő parancsnokságok azzal a kellemes hírrel leptek meg, hogy tessék berukkolni fegyvergyakorlatra. A házi ezredben már május hava óta rójják le a rezervisták a törvény szerinti 28 napot, ki megy, ki meg jön, most aztán a honvédegyalogság és honvédehuszárság tartalékosai lettek behiva. 180 tartalékost hívtak be augusztus havára a honvédséghez. A gyalogsághoz behivottak augusztus 11-én vonulnak be 35 napi fegyvergyakorlatra, a huszársághoz augusztus 15-én.

— Az állandó választmány ülése. A július 14-iki közgyűlés még hátralevő ügydarabjainak előkészítése czéljából ma d. u. 4 órakor tartja a megye állandó választmánya második ülését. Ez alkalommal már csak néhány kisebb jelentőségű ügyet fog tárgyalni a választmány.

— Az aradi lyceum mint katonai kórház. Említettük már egyszer azt, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a közös hadügyminiszter felkérésére beleegyezett abba, hogy az aradi lyceum épülete netalán bekövetkezendő mozgósítás esetén a mozgósítás 14-ik napjától kezdve katonai tartálék kórháznak rendeztessék be. Most — mint értesültünk — egy polgári és katonai vegyes bizottság készült megszemelelni a lyceum épületeit s szemle határnapjaul július 25-ikát tűzte ki Szatmáry Gyula alispán. Rést fognak venni a bizottságban az alispán elnöklete alatt az államépítészeti hivatal egy műszaki tagja, a temesvári katonai építészeti osztály és a várparancsnokság kirendelt tagjai s Himpfner Béla gymn. igazgató is.

— **Lelekesválasztás.** Galsán — mint levelezőnk írja — t. hó 6-án ejtetett meg a Szerb Ignác halálával megüresedett g. kel. lelekesi állás betöltése. Pályáztak kilenczen, első helyre Jank Jusztin osintyei káplán, második helyre Terebenecz Traján biharmegyei szaldabácsi lelekes jelöltetett. Popovics világoi esperes mint elnök mellett Dobas Elek világoi és Csigariga Aurél galsai tanítók mint jegyzők működtek. A választók közül bizalmi férfiak: Niska János községi bíró és Disten György működtek. A fent említett két jelölt közt látszott a küzdelem erősebbnek. Jank nyoloz osztályt, utóbbi csak 6 osztályt végzett, azért az intelligenzia az előbbeni pártján állott, de a nagy tömeg a Grofsorán párt az utóbbit jelentékeny szótöbbséggel választotta meg.

— **Tűz a kiállításon.** Csütörtökön éjjel felé nagy zaj verte fel a főváros osendjét. Megdöbbentő hír okozta a nagy riadalmat, az t. i., hogy a kiállítást nagy tűzveszedelem fenyegeti. Nagy rémület volt a közönség között s mikor felharsant a tűzoltók vészjelző trombitája, a négy óriási tömeggé sokasodva tódult a tűzoltók kocsijai után. Szerencsére a tűz nem volt olyan jelentékeny, mint a hogy a rémhír beszélt s a hogy egyesek, a kik a városból látták felcsapni a lángokat, kiszínezték. Háromnegyed 12 órakor kigyuladt, állítólag belülről, a Gerbeaud-féle pavillon, a 85-iki kiállítás királpavillonjának teteje. — A tűzhöz rögtön kivonult a fővárosi tűzörtség, meg a kiállítási tűzoltóság s negyedórai munka után sikerült is a tüzet elfojtaniok, a pavillon tetejét mindazonáltal elhamvasztották a lángok. Hogy a tűz nem vált veszedelmesebbé, annak köszönhető, hogy a Gerbeaud-pavillon magános helyen, a fák közt szabad téren áll, ha azonban véletlenül más ponton támad a tűz, beláthatatlanul nagy veszedelem, óriási károk támadhattak volna.

Álmában eltűnt férj. Az a szerencsétlen asszony, kinek férjével ez a csodálatos história megessett, Lukács Jovinné született Száv Isztina toki lakosnő. A menyecske imígyen adja elő az esetet: Folyó évi július 6-án este 8 óra után együtt jöttek haza ő és férje a kápolnái vásárról a csolnakon. Mivel az ura a vásár alkalmából kicsit a garatra öntött, kénytelen volt őt a Maros parton leültetni, hogy pihenje ki magát. A férje aztán végig feküdt a puha gyepen s alig rövid másodperc után a leghűségesebben hortyogott. Ő aztán haza ment jól tudván, hogy ura, ha felébred, majd csak haza talál. Várta reggel, várta egész másnap, de az ura nem jött, keresni kezdte az egész határon, de eredménytelenül. Nincs tehát számára más hátra, mint azt gondolni, hogy az ura a Marosba esett s belefullt. Elmondja továbbá a menyecske még azt is, hogy az uránál ez alkalommal 130 forint papírpénz és körülbelül 5 forint ezüstpénz volt. — A furcsa história iránti csodálatnál csak az a sajnálkozás lehet nagyobb a menyecske iránt, ki urát így vesztette el. Na dehát enyhül ez is, ha a további részleteket tudjuk: A férj életkora: 50 év haza és bajsza ő sz sz ű r k e, különös ismertető jele, hogy a balszemén egy sebhely van. Valjon nem rejlik ebben a históriában valami meggondolni való?

— **Leányrablás Mikalakán.** Matyi Kosztasicséri legény szive nem azért dobogott ott a baloldalon, hogy lángra ne gyuladjon különösen akkor, mikor a Virág Gyiozi olyan szemrevaló, csinos egy leányzó. Csak hogy a leány nem valami nagyon látszott vonzódni ő kelméhez még akkor sem, mikor Matyi az Ur Istenre, becsületére s mindenre, ami csak szent, esküszött, hogy ő feleségül fogja venni. Erre aztán Matyi mást gondolt. Mikor

a leány folyó hó 6-án délután 6 és 7 óra közt Aradról haza ment Glogovácra, utközben Glogovác és Mikalaka közt egyszer csak előtte termett a szerelmes Matyi Ziráni Petru mikalakai legény társával és minden szó nélkül felkapta a leányt s az éppen arra jövő Kozman Száva mikalakai lakos kocsijára tette, miközben a leány száját erősen befogta, hogy az szóhoz sem tudott jutni. A kocsit ezzel vágtatott nyilsebesen Agrizsán Tódor Mikalaka határában lakó csász házához, hol Matyi levette az édes terhet a kocsiról s szerelmes szavak kíséretében vitte be a csász lakába. Másnap délelőtt 11 óráig tartotta magánál a leányt, de — a leány vallomása szerint — szívével ennyi idő alatt sem tudta meglágyítani. Ekkor a szülők mentek érte s vitték haza. A nagyon szerelmes legény ellen pedig megindítják a bünvádi eljárást, miért is az ügyet már át is tették a járásbíróshoz.

— **Kinevezés a makói gimnáziumhoz.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Kovács Gyula temesvári állami főreáliskolai rendkívüli latin nyelv tanárt, a makói állami főgymnasiumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

— **Állami Internatusok.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a székellyudvarhelyi és dévai állami főreáliskolákkal kapcsolatos internatusokat f. évi szeptember hó 1-től számítólal állami kezelésbe vette át.

— **Iparossegédek országos kiállítása.** Dániel kereskedelemügyi miniszter mint az ezredéves kiállítás elnöke az ipartestületek elnökeihez a következő leiratot intézte: Az ezredéves országos kiállítás időleges kiállításának keretében a hó 15-től jövő hó 15-ig terjedő időszakban az iparostanulók, segédek és munkások képzemenyeiből külön kiállítás rendeztetik, melynek az a célja, hogy a fiatal iparos nemzedéknek alkalma legyen nemzeti kiállításunkban szorgalmának és ügyességének eredményét bemutatni s hogy e kiállítás révén további fejlődésére és előmenetelére buzdítást nyerjen. Ez időleges kiállítás iránt országszerte élénk érdeklődés mutatkozott s már ma is konstátálható eredmény után itélve az meg fog felelni kitűzött céljának. Tekintettel a szakkiállítás speciális hivatására, felhívom a t. elnökséget, hogy a fiatal iparos nemzedéket arra figyelmeztetni és b. hatáskörében odahatni sziveskedjék, hogy a 12.372. sz. a. folyó évi jannár havában a kereskedelmi- és iparkamrákhoz intézett rendeletben biztosított kedvezmények igénybevételeivel a vidékről is minél több segéd munkás tekintse meg ez alkalommal az ezred évi országos kiállítást és közvetlen tapasztalat és szemlélet utján szerezzon tudomást ennek az iparra messze kiható fontos tanulságaiból. Egyszermind tudomására hozom, hogy a szakkiállítás f. évi július hó 15-én uyilik meg a kiállítás területén levő „időleges kiállítások csarnokában“ s e megnyitási ünnepélyre meghívom.

— **A legnagyobb falu mozgalma.** Orosházának rendezett tanácsu várossa szervezése iránt — mint nekünk újjak — mozgalom indult meg. Orosháza e szerint megszűnnék a legnagyobb falu lenni.

— **Szünik a sertésvész.** A gazdák egyik félelmetes réme: a sertésvész kivesző félben van. Ott, ahol még pusztit, enyhébb mérveket ölt napról-napra, egyes községek pedig már teljesen megszabadultak tőle. Mint tudósítónk értesít, legújabbban Zimán Udalfalu is megszűnt teljesen a sertésvész, pedig e község egyike volt azoknak, mely a lejjobban volt megfertőzve.

— **A gyulai igazságügyi palota.** Az igazságügyminiszter rendkívül megörvendeztette a gyulaiakat. Mintegy 20 ezer frt áldozatkészséget kér Gyulától s hajlandó fölépíttetni 300 ezer forint költséggel a kerületi börtönt és igazságügyi palotát. A gyulaiak azt hiszik, hogy a testvér város, Csaba sem fog továbbra is arra adni, hogy a székhely oda helyezteszék el; viszont Csaba, mely fél attól, hogy egy nagy állami beruházás esetén a székhely kérdés megoldása nehezebb lesz, szintén deputációt küld föla miniszterhez s ajánlatot fog benyújtani. illetőleg a törvényesekre megújítja hat esztendő előtt tett ajánlatát, hogy kész

épületet ad át a törvényszéknek. Gyula ezt megelőzendő már határozatot hozott, hogy a miniszter kívánatait teljesíti.

— **Aranyórát lopott.** Schröder Frigyes mikalakai illetőségű lakos a napokban Aradra jött s hetesnek beszegődött Kánya Géza vendéglőshöz. Az ötödik napon azonban már eltűnt s egyuttal magával vitte a csapos legény arany óráját és aranyláncját, melyet az a szobában függő kabátja zsebében szokott tartani. A káros nyomban jelentést tett a rendőrségnek, mely a tolvajt már kézre is kerítette. Az órát és láncot sértetlen állapotban megtalálták nála, őt átkísérték a vizsgáló bírósághoz, honnan szabadlábra helyezése után asonnal kitolonozolják a városból.

— **Gödörbe fullt gyermek.** Mikán Krisztina nyoloz éves kuje di leányka — mint levelezőnk írja — a napokban kőtenyeket mosott az országot szélén levő vizfogó gödörben, miközben megcsuszott és beleesve a vízzel telt gödörbe, meg fullt benne. Halálra ijedt szülei már csak meghalva láhtatták a gyermeküket.

— **A tajtékpipa Unsöld Oszkár ismeretlen illetőségű kereskedő segéd régebb idő óta foglalkozás nélkül csavargott a városban, végre aztán mint kisegítő pinczér alkalmazástalált Gömör vendéglőjében. Alig volt azonban ott, egy éjjel egy ott mulató vendégnek 6 forint értékű tajtékpipáját ellopta s azzal tovább állott. A pipát eladta 70 krajczárért egy cigánynek s azóta hült helye a városban. A rendőrség a tejselentés folytán elrendelte körözését.**

— **Tolvaj kávéseleány.** Galiló Anna, mint kávéseleány volt alkalmazva Aradon egyik előkelő kávéházban. Hogy hogy nem, a vele egyfoglalkozásu társnőjének elveszett 15 forintja, melynek eltulajdonításával őt vádolta. A gyanúsított tagadott mindent mivel, azonban erős gyanukok mertültek fel ellene, a rendőrség motozást tartott nála. Ez alkalommal a 15 forint ugyan nem, de más valami került napfényre. Nemrégiben ez a leány egy másik szintén elsőrangú kávéházban volt alkalmazva mint kávéseleány s ekkor egy aradi uri embernek elveszett egy igen értékes szipkája. Minden keresés akkor eredménytelen volt. Most ezt a szipkát megtalálták a leány nál. Az ügy most a járásbíróshoz előtt van, hol ha a leányt szabad lábra helyezik, a rendőrség kitolonoztatja a városból.

— **Még titok.** Csak egy rövidszavu sürgöny érkezett az aradi rendőrséghez a beéli főszolgabírótól. Csak annyi volt benne, hogy Getzinger Ferencz 21 éves üveggyári munkás, ki középtermű, barna, mord tekintetű egy emberi lény, a vasuton megszökött s kéri, hogy nyomban tartóztassák le s kísérjék Beélre. Hogy mit követett el, miért szökött meg, arról hallgat még a krónika.

— **Aratók sztrájkja.** Sarkadról jelenti levelezőnk, hogy Öriey Kálmán ősi püspöki bérletén 87 arató pár beszüntette a munkát s elment szanaszét. Az aratók a csendöröknek is megtagadták a visszamenetelt; okolják ezt azzal, hogy mit sem kereshetnek, oly állány a termés. A bérő nagy kárt szenved, ha a munkások sztrájkja kitartó lesz s ha munkások más helyről sem kerülnek.

— **Körözött cseléd.** Ferbe Etel szegedi illetőségű cselédleány megunta a helyet a gazdájánál és tovább állott. Csak hogy ezt a szándékát nagyon is önkényűleg vitte keresztül, ki fiának sem jelentett semmit, miért is aztán a szegedi főkapitányi hivatal most mindenütt kereseti. A szökevény leány algió születésű s alig 13 éves. Folyó hó 17-én hagyta el helyét s azóta minden keresés hiába való. A szegedi főkapitányi hivatal megkeresése folytán most az aradi főszolgabírói hivatal a saját kerületén tesz nyomozásokat a leány kérékerítése végett.

— **Talált hulla.** Nem régen, Szeged alatt a Tiszából egy 20-30 éves körüli női hullát fogtak ki. Az aroza a felismerhetetlenségig el volt torzítva, a holttest már teljesen oszlásnak indult jelöl annak, hogy régóta volt a hullámokban. A szegedi főkapitányi hivatal ártit

az aradi főszolgabírói hivatalnak az iránt, hogy a hulla kitétele megállapítása iránt saját hatáskörében tegye meg a lépéseket. Ruházata: vörös bordó szoknya, kék derék szürke betéttel, tarka harisnya és fél bőrcipő.

— **Megnyílt vasúti vonal.** A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó magyar délkeleti helyi érdekű vasút versecz-gattajai vonala Nagy-Szredistye, Nagy-Zsám, Klopódia, Ferendia és Szemlak állomásokkal továbbá Versecz-Vásártér megálló-rakodó-helyielyel f. é. július hó 8-án, a nyilvános forgalomnak átadott. Valamennyi állomás és Versecz-Vásártér megálló-rakodó-hely az összes forgalomra van berezdezve.

— **Sótahangverseny a ligetben.** A városi-iget lombos fái alá ma és holnap délután eleven élet költözik. A kedvelt szentannai zenekar rendez hangversenyt érdekes, változatos műsorral. A ligeti vendéglőben a közönség jó ételekkel és italokkal fogja kielégíthetni inyes vágját. A hangverseny belépti díj nélkül való.

GYÁSZRÓVAT.

Egy öreg jegyző halála.

Az aradmegyei jegyzők Nestora, a becsületes munkában megöregedett M ó z e s Mihály borossebesi körjegyző tegnapielőtt este megszünt élni.

A derék öreg ur halálának híre megye szerte a legőszintébb részvétet fogja felköltetni, mert az elhunyt igazi mintaképe volt a hivatását nemesen átérző jegyzőnek. Hivatalában pedáns rend, családi otthonában a legteljesebb boldogság honolt; mint tisztviselő és mint ember egyaránt derekasan kiérdemelte, hogy emléket kegyelettel őrizze barátainak és tisztelőinek nagy serege. Mózes bácsi — így ismerte őt mindenki a vármegyében — valóságos apja volt a népnek. Ha az a sok áldás mely most feléje száll árvák és sorsüldözötték ajakáról, virággá változnék, sokáig, de nagyon sokáig virulna a szegény Mózes bácsi frissen ásott sírja!...

Mózes Mihály mint 24 éves ifju végig küzdötte a szabadságharcot is, melynek lezajlása után messze földet bevándorolt előbb — jó és rossz sorsban — míg végre Borossebesbe került irnoknak.

Felbivalói becsülését kiérdemelve igen hamar az aradmegyei Prezest község, rövid idő múltán pedig a borossebesi körjegyzőség jegyzőjévé lett s itt működött halála napjáig becsülésben és szeretetben.

A közszolgálatban szerzett érdemei elismeréséül a király borossebesi látogatása alkalmával az arany érdem keresztet kapta.

Verejtékes munkában eltöltött hosszas élet volt az övé. Népének bizalmát azzal viszonozta, hogy élete minden perozét nekik szentelte.

Hosszas fáradságos vándorlás után legyen édes a pihenése!

A család a következő gyászjelentésben tudatja veszteségét. Alólirottak fájdalomtelt szívvel tudtják, a forrón szeretett férj, illetőleg apa, após, nagya és rokon M ó z e s M i h á l y, borossebesi körjegyzőnek, az aranyéremkereszt tulajdonosának és Aradvármegye törvényhatósági bizottsági tagjának, folyó hó 9-én, esteli 11 órakor, életének 72-ik s boldog házasságuk 18-ik évében hosszas betegség után történt gyászos kimúlását. — A megboldogult hült tetemei folyó hó 11-én, d. u. 2 órakor fognak, a borossebesi közsirkertben az ev. ref. vallásnak szerter szerint örök nyugalomra tétetni. Béke porra! Borossebes, 1896. jul. 9-én. Özv. Mózes Mihályné szül. Tessényi Emilia, neje, Purozell Béla bérő, Purozell Andor báró, özv. Megyessy Józsefné szül. Purozell Ida br., özv. Bönts Károlyné szül. Mózes Anna, gyermekei: Purozell Béla báró, Purozell Emil báró, Purozell Gizella br., Purozell Margit ar., Vaja Anta és neje szül. Bönts Margit, Bönts Károly, Bönts Anna, Fejér Ida férjzett Danos Lászlóné, Fejér Andor, Fejér

Mariska, unokái. Purozell Béláné br. született Straub Ernesztin, Purozell Andorné br. szül. Bileszki Mariska, menyei, Fejér Leontin, veje.

† **Szigethy János.** Hát csak egyre fogy az a dicső gárda, mely egykor egy világ csodálata között vívott élet-halál harcot a magyar névért és dicsőségért, hát csak egyre hullnak annak a ragyogással telt időnek megmaradt emlékoszlopai: az anyaföld visszaköveteli a maga jogait. S z i g e t h y J á n o s 48-ki honvéd főhadnagy tért meg bajtársaihoz. Halálát mélyen fájlalja egész Pankota lakossága, mely mindenkor a legnagyobb tisztelettel és szeretettel környezte a daliás idők e derék tanuját. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Szigethi Jánosné szül. Keller Erzsébet ugy saját, mint Antal fia, testvére özv. Barbarits Istvánné szül. Szigethy Julia és gyermekei, valamint számos rokon és jó barát nevében is mély fájdalommal tudatja szeretett férj, felejthetetlen jó édes apa. Ohidi Szigetvári Szigethy János. hg. Sulowsky urad. nyug. tisztartó és 48-iki honvéd főhadnagynak folyó évi július hó 9-én délután 4 órakor, életének 74-ik és boldog házasságának 21-ik évében, hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után bekövetkezett jobblétre szenderültét. A kiszenvedett drága halott földi maradványai folyó hó 10-én délután 5 órakor fognak a pankotai róm. kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat folyó hó 11-én d. e. 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az egek urának bemutatatni. Áldás és béke lengjen a drága halott kedves emléke felett. Pankota, 1896. jul. 9.

Akár szép! Akár eső!
Ma szombaton, július hó 11-én
este 8 órakor
Dobránszky Márton
söracsarnokában
NAGY
KATONA-HANGVERSENY.
Belépti-díj 20 kr.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Meghívás.** A „Kölosey Dalkör” t. tagjai felkérnek, hogy a ma este 8 órakor tartandó énekpróbán okvetlen megjelenjen sziveskedjenek, hogy a „millenniumi felvonulást” részletesen megbeszélhessük. A s e l n ö k s é g.

TANÜGY.

A testi nevelésért.

— Nagy Sándor javaslatai. —

Nagy Sándor lyceumi tornatanár f. hó 7-ikén tartotta meg Budapesten a II. egyetemes közoktatásügyi kongresszus testi nevelési és közegészségügyi szakosztályán „Hogyan rendezzessenek a tanulóknak tornaversenyeit, hogy az egészségre és erkölcsre veszélylyel ne járjanak” című előadását. A 16 pontból álló határozati javaslatot, melynek indokolását tetszéssel fogadta a szakosztály, egész teljességükben elfogadták. E határozati javaslatok a következők:

Mondja ki a II. Országos és Egyetemes Tanügyi Kongresszus testi nevelési és iskolai közegészségügyi szakosztálya, hogy a magyar tanulók országos- és kerületi tornaversenyei olyan szigorú ellenőrzés, verseny- és rendszabályok elteléptetése mellett rendeztessenek, hogy azokon a tanuló ifjuság sem fizikai, sem pedig morális tekintetben kárt ne szenvedjen.

Ezen szempontból kiindulva ajánlja a nagyméltóságú miniszter urnak a következő határozati javaslatok elfogadását:

1. Országos verseny csak minden negyedik évben tartassék Budapesten.

2. Kerületi tornaverseny csak minden második évben tartassék az ország különböző városaiban.

3. Azon évben, sem azon évet megelőzőleg, melyben országos tornaverseny tartatik, kerületi verseny ne rendeztessék.

4. Ugy az országos, mint a kerületi tornaversenyre utazó tanulókat az intézet igazgatóján és a szakornatanáron kívül annyi felügyelő tanár kísérje, hogy minden 10 tanulóra egy kísérő, illetve felügyelő tanár jusson. Ezekon kívül egy iskolai szolgál is kísérje a tanintézetet, ki szintén utazási és ellátási költséget kapjon.

5. Intézkedjék a közoktatásügyi kormány, hogy a tornaversenyben részt vevő tanulók egy órára se maradjanak felügyelet nélkül s a verseny ideje alatt teljesen katonai fegyelem alatt álljanak s az intézettől, illetve csapatjuktól egyedül soha ne távozhassanak sem rokoni látogatás sem más ürügy alatt. Roknok és ismerősök a pihenő órákban a szálláson fölkereshetik hozzátartozóikat s az igazgató vagy felügyelő tanár engedélye mellett érintkezhetnek azokkal.

6. Magán szállást fogadni egy tanulóknak se engedtessék meg, még ha szülői vagy rokoni kívánnak is azu. Mindenkinnek a közös szálláson kell laknia.

7. A város nevezetességeinek megtekintése intézetenként és csapatonként az igazgató s a felügyelő tanárok kíséretében történjék. A kijelölt étkezési helyekre, áruházba, vagy egyéb, a tanulók erkölcsiségét nem veszélyeztető látványosságokhoz 10—10 tagból álló csoportokban a felügyelő tanárok ellenőrzése és felügyelete alatt mehetnek a tanulók. Este 10 órakor köteles mindenki szállásán és ágyban lenni, hol a csendre és rendre a legszigorubb felügyelet gyakoroltassék s az intézet igazgatója a felügyelő tanárokkal felváltva fél éjjelenként éjjeli őrséget tartsanak. A fegyelem ellen vétő tanuló példa adás végett azonnal haza küldendő az iskolaszék helyére s odahaza a legszigorubb fegyelmi eljárás alá vonandó.

8. A dohányzás, mint az ifjusághoz nem illő dolog a versenyek alatt semmi szín alatt és sehol, de legkevésbé a versenytéren meg nem engedhető.

9. A versenybíróság a legnagyobb figyelemmel és körültekintéssel alakítandó meg s lehetőleg elfogulatlan szakemberekből vagy képzett tornászokból s tornaegyesületi tagokból állítandó össze, kik a verseny szabályok szigorú és egyöntetű betartására utasítandók.

10. A versenyekre való speciális előkészítés, az ugynevezett trdining a legszigorubbban eltiltandó, különösen pedig a futásra való előkészítés, mely a fejlődésben lévő belső nemesebb szervekre káros hatással van, semmi szín alatt meg nem engedhető.

11. Tömeges versenyek u. m. szabadkézi-szergyakorlatok, katonai rendgyakorlatok, fűzések, mintacsapatok, játékok, szintén lelkiismeretes bírálat tárgyát képeznek s külön-külön bírálok által megfigyelendők s a bírálat eredménye a rendező bizottsághoz írásban be-terjesztendő.

12. A mintacsapatok gyakorlatai szigoruan a vallás és közoktatásügyi magyar kir. miniszterium által kiadott s a tornatanításra vonatkozó utasítások szellemében állítandók össze s azoknak anyaga a versenyek előtt két héttel írásban be-terjesztendő a rendező bizottsághoz. — E nélkül a versenyre senki se bocsáttassék. Mindenféle veszélyes vagy szikuzsi gyakorlat szigoruan mellőzendő, s a mely tanintézet a nevelési tornázás keretében nem tartozó gyakorlatot mutat be, az a versenyben való részvételtől azonnal eltiltandó.

13. A személyes versenyek ne legyenek egyszerű versenyek, melyek egyoldalúságra vezetnek, hanem mindenkor összetett versenyeket kell rendezni és pedig könnyebben elbírálható népies tornagyakorlatok köréből, mint: magas- és távolugrás ruddal, súlydobás magasba és távolra mászás vagy függeszkedés rudon és kötélén.

Ezen versenyeknek ugy kombináltassanak, hogy legalább két versenyben kelljen az illető tornásznak részt vennie.

14. Személyes versenydíjakul nemzeti szí-

nő szallaggal díszített babér és tölgy vagy oserkoszorúk és oklevelek adandók és semmi esetre sem arany- ezüst és bronz érmék, vagy pedig pénzértéket képviselő tárgyak.

15. A versenyek mindenkor délután tartandók s több napot vegyenek igénybe, nehogy a tanulók ereje kimeritessék. Hirtelen rosszulletés esetében gondoskodni kell ártalmatlan frissítőről, mint citromos víz, narancs, temperált szóda vagy ásványvíz stb. Jégbe hűtött sör, fagyalt vagy szeszes italok oladása a legszigorúbban tiltandók. Mentő szekrény mindig kéznél legyen.

16. Ugy az országos, mint a kerületi tornaversenyekre tanulók és kísérő tanárok egészen díjtalanul utazhassanak.

Ezen javaslatokat a szakosztály egyhangulag elfogadta.

TÁVIRATOK.

A kiegyezési tárgyalások

Budapest, július 10. (Saj. tud. táv.) Hétfőn fontos minisztertanácsot hív össze Bánffy Dezső báró miniszterelnök, melyre Budapestre jönnek az összes miniszterek az ügy fontosságánál fogva. Ekkor beszélnek meg ugyanis a bécsi kiegyezési tárgyalások részleteit, melyek folyó hó 15-én veszik kezdetüket Bécsben.

A »Pesti Napló« az »Alkotmány« ellen.

Budapest, július 10. (Saját tud. táv.) A »Pesti Napló« mai száma egyik cikkében hevesen megtámadja azt a beszédet, melyet az »Alkotmány« József főherceg szájába adott. A támadásnak éle természetesen az »Alkotmány« ellen van irányítva, mely — a Pesti Napló szerint — olyan beszédet mondhat el József főherceggel, minőt a királyi ház tagja el nem mondhat. Különben ez a beszéd a politikai körökben is élénk pertraktálásnak képezi tárgyát.

Bánffy báró fürdőn.

Budapest, július 10. (Saj. tud. táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök nejevel három hétre Osztrádba utazik. Utját hosszabbra nem szabhatja, mert július 23, vagyis a király születése napja előtt okvetlen itthon akar lenni, megtartani a szokásos ebédet.

Július havazás.

Budapest, július 10. (Saját tud. táv.) Hiedeg-Szamos és Dobril községekben, amint nekünk jelentik 8-án és 9-én havazott. A hó elpusztította a nyári vetemények nagy részét.

Megszűnt száj és körömfájás.

Budapest, július 10. (Saját tud. távirata.) A ragadós száj- és körömfájás Budapest környékén megszűnt, úgy hogy a miniszter megengedte, miniszterint a járványmentes községekbe szarvasmarhákat, juhokat és kecskéket hajtsanak az állatvásárookra.

Nagyvárad reformja.

Nagyvárad, július 10. (Saj. tud. távirata.) A lakosság és a választók számának emelkedése folytán, Nagyváradon mozgalom indult meg az iránt, hogy a város két választókerületre osztassék fel, s ezt már elodázhatlan szükségesnek tartják, s kérvényt intéznek a képviselőházhoz, hogy Nagyvárad — tekintve intelligenciáját s népességi arányát, — 2 választó kerületre osztassék. A jogügyi bizottság tegnap foglalkozott a kérdéssel, s azt a képviselő testület figyelmébe ajánlotta.

Párbaj.

Miskolc, július 10. (Saját tud. távirata.) Sing Altdé orvosnövendék és Tnus-

kovszky joghallgató ma reggel kardár-bajt vívtak. Singer a heves összeütközés alatt bal karján két igen veszélyes vágást kapott, míg ellenfele sértetlen maradt. A párbaj oka állítólag a zsidó felekezet megsértése volt.

Beszámoló Szarvason.

Szarvas, július 10. (Saj. tud. táv.) Haviár Dániel Szarvas város képviselője e hó 26-án kerületébe utazik s beszámolót tart. Ugyanekkor idevárják Kossuth Ferenczet is.

Fülöp orleansi herceg nálunk.

Bécs, július 10. (Saj. tud. táv.) Fülöp orleansi herceg Magyarországra, Bicskőre utazik.

Jubiláló huszárezred.

Klagenfurt, július 10. (Saj. tud. táv.) Az itt állomásozó 8-ik Pálffy huszárezred ma ünnepelte fennállásának kétszázados évfordulóját. A lexander Sándor, az ezred jelenlegi parancsnoka mindent elkövetett, hogy ezt a napot feledhetlen ünnepnappá avassa s főleg, hogy e nap egyik méltó része legyen a magyar nemzet millenniumának. Az ünnepség nagy díszszel ment végbe, melyen részt vesz egész Karinthia. — A környéken fekvő legénységet Klagenfurtban koncentrálták s ott megvendégelték. A tiszti kar nagy díszebédet adott, melyen egy szombathelyi cigányzene kar húzta a szebbnél-szebb magyar nótákat. Az első pohárköszöntőt Alexander Sándor mondotta a király O felségére, melyet mindnyájan állva hallgattak végig. — Az ezredparancsnok beszédében visszapillantást vetett az ezred dicsőséggel telt múltjára, s annak követésére buzdította a tisztikart. A disztrakoma alatt ő felségéhez üdvözlő tавiratot küldöttek.

Sándor király Montenegróban.

Belgrád, július 10. (Saj. tud. táv.) Az udvari körökben az a hír, hogy Sándor szerb király nem e hó végén, mint tervezve volt, hanem csak az ősszel fogja viszonzni a montenegrói fejedelem látogatását.

A szerb dísznő.

Belgrád, július 10. (Saj. tud. táv.) A mai »Videlo« írja: Szimios szerb követ tegnap Belgrádból visszatért Bécsbe és Novakovic miniszterelnök megbízásából Budapestre fog utazni, hogy a nyert utasításokhoz képest kiesszólja a határ megnyitását a szerb seregek előtt, melyből Davico osztályfőnököt is kirendelték mellé.

Lázadás Aleppóban.

Konstantinápoly július 10. (Saj. tud. táv.) Aleppóban egy redifászlóalj fellázadt s megtagadta az engedelmséget, mert zsoldjukat már idők óta nem kapják, ruházatuk és táplálkozásuk pedig a legnyomorultabb. A szultán rögtön meghagyta a pénzügyminiszternek, hogy a tisztviselőknek egy havi járandóságot fizessen ki, mert már három hónap óta egy krajczár fizetést sem láttak.

A krétai helyzet.

Athén, július 10. (Saját tud. távirata.) A krétai ügyek nemsokára teljesen elcsendesednek. A nagyhatalmak közbejötté folytán, a felkelőknek amnestia biztosított s ezen kívül alá vetik magukat az aleppoi szerződésnek. Ettől a két körülménytől sokat várnak a krétai helyzet javulására ügyében.

Házasság az ujlilágban.

Newyork, július 10. (Saját tud. táv.) Léva y Lajos Léva főrendiházi tag unokaöccse Ney-Yorkban egybekelt Blanche barónnival, az első ismétlődő fegyver feltalálójának leányával.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —
Budapest, július 10.

Gabonaüzlet: Buzát ma gyengén kínáltak a vételkedv jó volt s így az irányzat változatlan maradt. Elkelt 22000 mm. buza tartott napi áron.

Határüzlet: Amerikából 5/8 ota lanyhább árfolyamokat jelentettek s nálunk is igen lanyhán indult az üzlet, de később tötemes fedezésekre igen megszilárdult.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.80—6.81
Tavaszi buza	—
Buza május-juniusra	—
Tavaszi tengeri	8.82—8.83
Őszi tengeri	4.06—4.07
Tavaszi zab	—
Őszi zab	5.17—5.19
Tavaszi rozs	—
Őszi rozs	5.24—5.26
Tavaszi repce	10.35—10.40

Ertéktőzsde: Turinból érkezett magasabb jegyzések következtében nemzetközi értékek megszilárdultak. Helyiek változatlanok.

Zárul 12 órakor:

Osztrák ártelrészvény	354.90
Magyar hitelrészvény	383.25
Osztrák államvasút	361.25
Lombard	—
Jelszlog hitelbank	—
Rima-Murányi	—
Villamosvasút	—

— Az aratás. Brád (Hunyadmegye). A buza általában igen szép, csak az eső leverte, a rozsda nem terjed benne, a rozs is hasonlóan jól áll. Az árpa és a zab jól fejlődött. A burgonya teljes virágzásban van s a tengeri is nagyon előre haladt fejlődésében. A kerti vetemények buján fejlődnek, len és kender jó termést ígér. Lóhere és lucerna második kaszálása jó hozamot ígér. A gyümölosták középszerű termést ígérnek, alma legtöbb lesz.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósítása. —
Budapest július 10. d. u. 5 óra.

Buza bányási új	6.40—6.76
Buza tiszavidéki	6.45—6.80
Buza pestvidéki	6.40—6.75
Buza fejmegyei	6.40—6.75
Buza bácskai	6.50—6.85
Rozs új, elsőrendű	6.10—6.15
Rozs új, másodrendű	6.00—6.05
Árpa takarmány	—
Árpa égetni való	—
Árpa sörfőzdei	—
Zab	6.05—6.40
Tengeri bányási	8.95—4.05
Tengeri másnemű	8.90—8.95
Káposzta-repce bányási	—
Köles	5.25—5.50
Buza március—április	6.64—6.66
Buza szeptember—október	6.31—6.38
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	5.26—5.28
Tengeri május—június	4.06—4.07
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	3.86—3.88
Zab március—április	—
Zab szeptember—október	5.20—5.22
Káposzta-repce augusztus—szeptember	10.30—10.40

IDEGENEK NÉVSORA.

— Július 10. —

Fehér Kereszt szálloda: Szentpály Sándor földbirtokos, Budapest. Müller Lajos kereskedő, Temesvár. Scheiter Mór utazó, Budapest. Deutsch Henrik utazó, Bécs. Müller Miksa utazó, Bécs. Herczka Róbert utazó, Bécs. Haus Frigyes utazó, Bécs. Eppinger Sámuel kereskedő, Bécs.

Náder szálloda: Náder Gyula kereskedő, Igló. Balogh Ignác kereskedő, Budapest. Sonenfed Emil kereskedő, Nagybecskerek. Neumann Károly állatorvos, Mezőhegyes. Tenner József birtokos, Orosháza. Friedmann Gyula könyvelő, Szent-Auna. Krausz Gyula csász. és kir. hadnagy, Karánsebes. Dr. Reinhardt, Szent-Márton.

Három Király szálloda: Boonyák Imre birtokos, Holdmező. Madé Antal zenész, Kisjenő. Kocsakemény Gyula hivatalnok, Budapest. Fuchs József kereskedő, Nagyvárad.

Vasuti szálloda: Ribiczey Ádám pénzügyi igazgató, Lugos. Hincsmann Márton műszerész, Arad. Faber Sándor gazdasági, Mezőhegyes.

Felelős szerkesztő: Vass Géza,
távollétében a szerkesztésért felelős:

Dr. Lengyel Sándor.

Hirdetés.

A nagyhalmágyi

nagy-vendéglő

1896. évi október hó 1-től

több évre kiadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál **Scheer Ede** bérleb N.-Halmágyon. 1029

5980/896. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1892 évi márczius hó 5-én 14837 sz. a. kiadott s a vasárnapi mukaszünetre vonatkozó körrendelete értelmében értesitem az érdekelteket, hogy június hó 1-től augusztus hó 1-éig eső vasárnapokon az alább jelölt ipari munkák és kereskedelmi üzleteknek délelőtt 10 óráig gyakorolhatók u. m.

1. a gépiparnál sürgős és halaszthatatlan javítási munkák;
2. a kisiparnál sürgősen rendelt javítási munkák;
3. a pékiparnál az áru elkészítése és szállítása;
4. a mészáros, hentes és kolbászkészítő iparnál az elkészítés elárúsítása és szállítása.
5. bank és váltó üzlet;
6. boltok minden kereskedelmi elárúsító és szolgálat közvetítő üzletek;
7. borkereskedések;
8. cselédszerző intézetek;
9. elárúsító üzletek;
10. fehéritési iparnál;
11. fűszer, rövid áru, divat, vas és egyéb kereskedések
12. vad kereskedések,
13. baromfi kereskedések és minden más hasonló ipari és kereskedelmi üzletekben az elárúsítás és házhoz szállítás;
14. szatócs üzletek;
15. kereskedelmi és ipari irodákban a kereskedelmi és ipari alkalmazott irodabeli munkája;

A jelen hirdetményben foglaltat azzal adom értesítésre az érdekelteket, hogy mind azok ellen, kik az előirt rendelkezéseket be nem tartják, az 1891 évi XIII. t. cz. 6 §-a értelmében eog a büntető eljárás folyamatba tétetni.

Sarlot

főkapitány.

2212/1896. tkvi sz.

1026

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak Zellner Adám fakerti lakos végrehajtást szenvedett elleni 76 frt 14 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben az aradi kir. törvényszék területén levő Fakert községben fekvő, a fakerti 40 tjkvben A. I. 1-5. sor 42, 437, 438, 452, 532. és 586. hrsz. a. foglalt ingatlanoknak Zellner Adámot illető felerészére az árverést 1076 frt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1896. évi aug. hó 11-ik napján d. e. 9 órakor Fakert község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. törvényzikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám a. kelt igazságügyminisztr. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1896. április hó 1-én a kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Vincze,

kir. tvszéki bír.

HIRDETÉSEK

A LEGOLCSÓBB ÁRBAN FELVÁLLALTATNAK

AZ „ARADI KÖZLÖNY”

KIADÓHIVATALÁBAN.

5653/896 kh.

Hirdetmény.

A bekövetkezett melegebb időszakra való tekintettel a közegészség és köztisztaság fentartása érdekében, a tisztí főorvos véleménye alapján a következő szabályok teljesítését rendelem el.

1. Vendég fogadók, korcsmát és több lakót magukban foglaló házak tulajdonosai, gondnokai, bérleti kötelesek a trágyás, szemetet és egyéb hulladékot az udvarokból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérleti pedig minden harmadnap kihordani, a víz levezető folyókákat kitakarítani és méz tejfel ferőtleníteni.

2. Az utcára vagy a folyókába szennyvizet kiönteni, elhullott állatot vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

3. Minden ház tulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádban vizet tartani, melyben 100 liter vízre 5 kgr. nyers karbolsav feloldott állapotban álljon, vagy pedig egy rész oltatlan mézből 4 rész vízre készített méztej oltatot készíteni és ezen folyadékból az árnyékszékbe, minden ült helyre 5-5 litert számítva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőtlenítenők a pissoirok, szemét tartó ládák, szemét gödrök és az udvari folyókák is.

4. A lakosztályok tisztán tartandók a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

5. Szűk udvaru házak kapui reggel 5 órától esti 10 óráig tárva tartandók.

6. A kutak tisztán tartandók, fedéllel ellátandók, közelükben minden mosogatás öblögetés kerülendő, a mellettük ne táu lévő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolyák kiszáritandók, behomokolandók, szárnyas vagy egyéb jóságok fűrésztői a kuttól távol létesítendők, nehogy a kut vize a szenny viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék.

Az orvosi hivatal által rossznak minősített kutak vizeinek használata mellőzendő s csupán jó vizű kutai vize élvezendő. Ugy szintén kerülendő a Maros folyó vizének használata, a meny nyiben azonban az el nem kerülhető, ugy az csak felforralás után élvezendő

7. A mészárszékek, valamint a piacon áruló hentesek vágótökéi, asztalai és a mérleg a legtisztábban tartandók; meg romlott húst, hamisított tejet vagy éretlen gyümölcsöt, a páczolásra szánt félérett gyümölcs kivételével, üzletheiyiségekben vagy piacon elárúsítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetre nem alkalmas lápszerek elkobozatnak és megsemmisítetnek.

8. Nem élő de még fris halak árulása a további intézkedésig csak déli 12 óráig engedtetik meg. Az elnem árusított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megszorítandók.

9. Bérkocsik, fuvarosok és a közuti vaspálya álló helyei ugy a városban mint a vasuti pályaháznál naponta többször felseprendők és a külön kiadott utasításhoz képest bővízzel napjában háromszor lelocsolandók s annak megtörténte után naponta 2 ízben méztejtel vagy cresyl mésszel fertőtlenítenők.

Mindazok kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem foganatosítják; kihágást követnek el és az 1876 évi XIV. törvényzikk §-ában előirt pénzbírsággal fognak büntettetni.

Az előirt óvintézkedések foganatosításának pontos és szigorú ellenőrzésére az összes rendőri közegek utasítva lettek.

Aradon 1896 évi május hó 17-én, a kapitányi hivatal, mint I. fokú egészségügyi hatóság.

Sarlot

főkapitány.

